

Bilgi Alma Davasında Hâkimin Rolü^(*)

Judge's Role regarding Shareholder's Right to Information

Fatma Beril ÖZCANLI^(**)

Öz:

Anonim ortaklık yönetiminin yönetim organı vasıtasıyla gerçekleştirilmesi, anonim ortaklıklar hukukuna hakim ilkeler temelinde pay sahibinin yönetime yabancı oluşu, özden organ ilkesinin kabul görmediği bu sistemde ortak olmanın şirket yönetiminde söz sahibi olmak sonucunu doğurmayışı, pay sahibinin şirkete getirdiği yatırımını takip etmesi imkanının tanınmasının dengelenmesini zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda pay sahibine ve esasen çoğunluğun karşısında kalan pay sahibine tanınan katılma haklarından biri de pay sahibinin bilgi alma ve inceleme hakkıdır. Bu hak kural olarak genel kurulda kullanılmakla birlikte genel kurul dışında da şirkete başvurulması mümkündür. Pay sahibinin bu çabalarının sonuçsuz kalması durumunda ise kanun koyucu pay sahibine TTK m.437/5 hükmü kapsamında bu haklarını mahkeme aracılığıyla ileri sürme imkânı tanımıştır. Ancak pay sahibinin bu defa bilgi alma hakkından gerçek anlamda yararlanabilmesi bakımından hâkimin bu bilgi verme sürecini şekillendirmesi, belirleyici rol üstlenmesi ve sürece nezareti önemlidir. Bu kapsamda hakimin hem bilgi alma sürecinin nerede ve nasıl işleyeceğine ilişkin şartları ortaya koyması mümkün ise de; esasen hakimin bilgi alma hakkının kendi huzurunda kullanılmasını emretmesinin de, hakkın özünden yararlanmanın sağlanabilmesi temelinde mümkün olabilmelidir.

Anahtar Kelimeler:

Anonim Ortaklık, Pay Sahipliği Hakları, Katılma Hakları, Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Bilgi Alma Davası.

Abstract:

The principle of delegated management regarding corporations implies the fact that the shareholder is alien to the management on the basis of the principles that prevail in joint stock companies' law. In other words, being a shareholder in this system, does not result in having a say in the management of the company. This very fact has made it necessary to balance the interests of shareholders regarding their investment in the corporation.

In this context, one of the participation rights granted to the shareholder and especially to the minority shareholder, is shareholder's right to obtain information. Although as a rule this right is to be exercised in the general assembly meeting, it is accepted that the shareholders

^(*) Makale hakem denetiminden geçmiştir.

Makale geliş tarihi: 13.02.2021 - Makale kabul tarihi: 28.02.2021.

^(**) Dr. Öğr. Üyesi, MEF Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı.

E-posta: ozcanlib@mef.edu.tr.

Orcid No: <https://orcid.org/0000-0003-4972-0431>.

may address their questions, on the basis of their right to information, also outside the general assembly meeting. In the event that these efforts of the shareholder not succeed, Art.437/5 TCC vests the shareholder with the right to sue. The provision gives the opportunity to assert these rights through court proceedings within the scope of paragraph 5.

However, in order for the shareholder to benefit from the right to receive information in real terms, it is of crucial value, that the judge plays an active and decisive role in these proceedings and supervise the process. In this context, although it is possible for the judge to lay down the conditions regarding where and how the information retrieval process will take place; in essence, it should be possible for the judge to order the exercise of the right to information in his presence on the basis of ensuring that the essence of the right can be enjoyed.

Keywords:

Corporations, Joint Stock Corporations, Shareholder's Right to Obtain Information, Lawsuit Regarding the Shareholder's Right to Information, Judge's Supervision of the Process.

Giriş

Modern ortaklıklar hukukunda, özellikle sermaye ortaklıklarında pay sahibi, genel bir ifadeyle şirketin sermayesini getiren, ancak yönetimde bizzat yer almayan bir menfaat grubunu oluşturmaktadır. Bir sermaye ortaklığı olan anonim ortaklıklarda ise yönetim, ortakların aynı zamanda yönetici olacağı ilkesinin temellendirdiği şahıs ortaklıklarının aksine, pay sahibi olması zorunlu da olmayan profesyoneller tarafından gerçekleştirilmektedir. Bunun bir sonucu olarak sermaye şirketlerinin ortakları şirket yönetimine yabancı kalmışlar, bu durum modern hukuk sistemlerinde pay sahiplerine gerek katılma hakları gerek aydınlatıcı haklar tanınmak suretiyle dengelenmeye çalışılmıştır.

Bu ekseninde 6102 sayılı TTK, 6762 sayılı eTK'dan devraldığı ancak genişletilen ve güçlendirilen bir aydınlatıcı haklar sistematiğine sahiptir. TTK m.437 hükmü ekseninde düzenlenen bilgi alma ve inceleme hakları, özellikle 5. fıkrada düzenlenmiş olan bilgi alma davası ile güçlendirilmiştir.¹ Böylelikle, pay sahibinin bilgi alma ve inceleme taleplerinin cevapsız ve sürüncemede bırakılmasının yaratacağı olumsuz sonuçların engellenebilmesi amaçlanmıştır. Bu dava hakkından yararlanıldığı takdirde, pay sahibi bilgi alma hakkının içeriğini oluşturan soru veya sorularını bu defa mahkeme aracılığıyla şirkete yöneltecek, mahkemenin kararı adeta ortaklığın bir organının kararı gibi sonuç doğuracaktır. TTK m.437/5 hükmünde ayrıca mahkeme kararının kesin olacağı da ifade edilmektedir.

¹ TEKİNALP, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Bası, §114, N.72.

I. Bilgi Alma Davasına İlişkin TTK m.437 Hükmü² ve Gerekçe'de³ Yer Alan Açıklamalar

A. TTK m.437 Hükmü

IV - Bilgi alma ve inceleme hakkı

MADDE 437

(...)

(5) Bilgi alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan pay sahibi, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir. Başvuru basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme kararı, bilginin genel kurul dışında verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir. Mahkeme kararı kesindir.

(6) Bilgi alma ve inceleme hakkı, esas sözleşmeyle ve şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz.

B. Gerekçe

Beşinci fıkra:

“Bilgi alma ve inceleme hakları pay sahibine tanınan dava hakkı ile güçlendirilmiştir. Pay sahibi sadece açık bir red halinde değil, taleplerinin cevapsız bırakılması veya cevabın ertelenmesi durumunda da hem bilgi alma hem de inceleme hakkını bir mahkeme kararı ile başarıya ulaştırabilir. Talebin cevapsız bırakılması, yetersiz hesap verme ilkesine uymayan cevapları da kapsar. Beşinci fıkra mahkeme kararının hızla verilmesini sağlamaya ve temyizi de kısa sürede sonuçlandırmaya yönelik hükümleri de içermektedir.”

² 14/2/2011 tarih ve 27846 sayılı R.G.'de yayımlanan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu.

³ https://www2.tbmm.gov.tr/d23/1/1-0324.pdf?TSPD_101_R0=08ffcef486ab2000666852d840db31dfbf3a33267984c634cba764301fb98aedf6aa32e48a01851e08fcfaedb4143000f5d5f3992e63aa910a6110e33b9e8a4f4631d0aa4bc325f13eee0997ec46c4b7dcea50c95003d59fdadb-8d26623c211e. (Çevrimiçi, 15.02.2021).

II. Bilgi Alma Davası'nın Ön Şartı Olarak Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkını Kullanmış Olması ve Bunun İspatı

Pay sahibi, TTK 437/2 hükmü uyarınca bilgi alma hakkını kural olarak genel kurulda kullanacaktır. Bilgi alma hakkının muhatabı ise şirket yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ya da şirket denetçisidir. TTK m.407/2 hükmü uyarınca şirket yönetim kurulu üyelerinden en az birinin ve Murahhas üyelerin genel kurulda hazır bulunması gerekir. Bu asgari şarttır, yönetim kurulu üyelerinin tamamının da genel kurula hazır bulunması mümkündür. Ayrıca denetçi de genel kurulda hazır bulunur.

TTK m.407 hükmünü ikinci fıkrasına ilişkin Gerekçe'de 6102 s. TTK ile TTK m.407 hükmüne eklenen söz konusu ikinci fıkranın amacının pay sahiplerinin yönetim ve denetim ilişkin sorularının cevaplandırılması olduğu belirtilmiştir. Gerekçe'de şirket yöneticisi ve denetçilerine yönelik bu düzenlemenin aynı zamanda onları sorumluluktan kurtaracak bir imkanı da hazırladığı, gerek yönetici gerek denetçilerin genel kurulda hazır bulunarak yürüttükleri işlemlere ilişkin sorulara cevap verme, kendilerini açıklama imkanlarının olacağı belirtilmiş, bu durumun kendilerini sorumluluk hukuku yönünden güçlendirdiği açıklanmıştır.

Gerçekten bilgi alma hakkının bir diğer cephesi de şirket yöneticilerinin muhatabı olacakları sorumluluk davalarına ilişkindir. Muhtemel sorumluluk davalarının önüne geçmek bakımından bilgi alma hakkının kapsamındaki pay sahiplerinin sorularının cevaplanmış olması, hesap verebilirlik ilkesi ekseninde incelendiğinde, olası bir sorumluluk davasında yöneticilerin tedbirli bir yöneticinin özenini gösterip göstermediklerinin tespitinde belirleyici olabilecektir. Bilgi alma hakkının bu doğrultuda pay sahibi bakımından söz konusu olan diğer cephesi ise, bilgi alma talebinin ve nihayetinde bilgi alma davasının, ileride yöneticiler aleyhine açılacak sorumluluk davalarına hazırlık oluşturabilecek olmasıdır.⁴

Genel kurulda bilgi alma hakkının kullanılmasına ilişkin olarak TTK'da belirli bir usul öngörülmemiştir. Pay sahibi cevaplanmasını arzu ettiği sorularını genel kurulda hazır bulunması gereken şirket yöneticilerine yöneltecektir.

Pay sahibinin, TTK'nın 437. Maddesinin 5. Fıkrasında düzenlenen bilgi alma davasına başvurabilmesi için, bilgi alma talebinin sonuçsuz kalmış ol-

⁴ MAROLDA MARTINEZ, s. 211.

ması gereklidir. Bu sebeple bilgi alma hakkının GK’da kullanılmış olduğunun ispatı bakımından belirli hususların tutanağa geçirilmesi önemlidir. Pay sahibinin bilgi alma hakkı temelinde GK toplantısı esnasında söz istediği, bilgi alma hakkını kullanarak yönelttiği sorular, bu taleplere ne gibi cevaplar verildiğinin, bilgi alma hakkının kullanılıp kullanılmadığının, kullanıldıysa ne şekilde kullanıldığının ve şirket tarafından nasıl karşılandığının GK toplantı tutanağına geçirilmesi gereklidir.⁵ Yukarıda da ifade etmiş olduğumu gibi bilgi alma hakkının tüketilmiş olması bilgi alma davasının açılabilmesi için ön koşuldur, bu sebeple kullanıldığının kanıtlanması gereklidir.

Pay sahibi bilgi alma hakkını kural olarak GK’da kullanacaksa da bilgi alma hakkı kapsamındaki taleplerin şirket yönetim kuruluna da yönetilmesi mümkündür. Özellikle bilgi alma davasından yararlanabilmesi bakımından taleplerin cevapsız bırakılmasının bir ön şart olması ekseninde, bilgi alma talebinin genel kurul dışında da sonuçsuz kalmış olması dava açılabilmesi bakımından gerekli koşulun sağlanmış olduğu şeklinde yorumlanmalıdır.⁶ Yönetim kuruluna yöneltilen bilgi alma talepleri bakımından bir diğer önemli nokta ise, bu talepler karşısında yönetim kurulunun kendisine yöneltilen soruları gelecek genel kurulda cevaplayacağına ilişkin bir açıklamada bulunması ve fakat şirket genel kurulunun hiç toplanmamasıdır. Genel kurul toplantısının yapılmamasının TTK anlamında bir yaptırıma sebebiyet vermeyeceği de düşünüldüğünde, bilgi alma hakkının elde edilmesi imkansız hale gelecektir. Hükmün beşinci fıkrasında tanınan dava hakkı ile bu durumun önüne geçilmiştir.

Bilgi alma hakkının kullanılması bir süreçtir.

Bilgi alma davasının işlerliği, sadece pay sahibinin sorularını şirkete yöneltebilmesinin sağlanması değil, şirket yönetimine yabancı olan pay sahibinin kanuni sınırlar çerçevesinde sorusuna cevap bulabilmesinin sağlanmasında yatmaktadır. Bunun sağlanabilmesi ise, pay sahibinin bilgi alma davası vasıtasıyla bilgi alma hakkını kullanması sürecinin özellikli bir şekilde yönetilmesini gerektirir. Aksi takdirde, hakkın dava yoluyla kullanılmasının bir anlamı kalmayacak ve davaya öncül olan ve pay sahibinin sorularına cevap bulamadığı sürecin tekrarlanması ihtimali yüksek olacaktır.

⁵ ATALAY, s. 60; ALTAY, s. 27.

⁶ Bu yönde Bkz. KAYA, Bilgi Alma Hakkı, s. 325; KAYA, BATİDER, s. 74; DURAL, Sempozyum, s. 282; ATALAY, s. 68. Aksi yönde: DOLU, s. 188.

Özellikle TTK m.437/5 hükmünde yer alan “Mahkeme kararı bilginin genel kurul dışında da verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir.” ifadesinin hakimnin bu dava temelindeki rolünü ortaya koymakta ve sürece nezaretinin önemini ifade etmektedir. Hakimnin rolü bu süreçte ilk olarak dava açıldığı anda devreye girer. Hakimnin sürece dahil olmasından önceki aşamada ise pay sahibinin bilgi alma hakkının iki cephesi vardır: Aktif ve pasif bilgi alma hakkı:

A. Pay Sahibinin Pasif Bilgi Alma Hakkı

Pay sahibinin pasif bilgi alma hakkından kasıt, TTK 437/1 hükmü uyarınca genel kurul toplantısından önce pay sahibinin bilgisine hazır bulundurulması gereken finansal tablolar, YK yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları, yönetim kurulunun yıllık kar dağıtım önerisi gibi belgelerin bilgi alma hakkına konu teşkil etmesidir. Pay sahibinin pasif bilgi alma hakkı, aktif bir çabasının ürünü olmayan ve geçmişe dönük bir bilgi alma talebini içerir.

Pasif bilgi alma hakkının esasen kamuyu aydınlatma ilkesi ile bağlantılı olduğu kabul edilmektedir.

B. Pay Sahibinin Aktif Bilgi Alma Hakkı

Pay sahibinin TTK 437/1 hükmü dışında yine burada belirtilen evrakı incelemekle cevabını bulamadığı sorularını, kural olarak genel kurul toplantısında şirket yönetim kurulu veya yöneticilere yöneltmesi pay sahibinin aktif bilgi alma hakkı kapsamındadır.

Pay sahibinin aktif bilgi alma hakkını kural olarak genel kurulda kullanacağı kabul edilmektedir. Ancak pay sahibine genel kurul dışında da bilgi verilmesi mümkündür. Bu husus TTK 437/2/c.4 hükmünün lafzından da anlaşılmaktadır. Bilgi alma talebi yazılı veya sözlü olarak iletilebilir, ancak ispat kolaylığı bakımından özellikle genel kurul dışındaki talebin noter vasıtasıyla gönderilmesi tercih edilmektedir.

III. Bilgi Alma İsteminin Değerlendirilmesi

A. Hakimnin Rolü Bakımından Bir Önerme

Zamansal açıdan hakimnin rolü davanın açıldığı andan bilginin verildiği ana kadar sürmelidir; bu sonuca gerek TTK m.437/5 hükmünün ve özellikle TTK m.437/5/c.3 hükmünün amaçsal yorumundan hareket ederek varılması

gerekir. Gerçekten TTK 437/5 hükmündeki dava hakkını hazırlayan hukuki durum da bilgi alma talebinde bulunan pay sahibinin bu girişiminin başarısız olmasıdır.

Pay sahibi, TTK 437/5'teki koşulların varlığında, bu hakkını bu defa mahkeme eliyle kullanmayı talep etmekte ve sonuca ulaşmak istemektedir. Ancak mahkemeye yapılan bu başvuruyu hazırlayan fiili duruma sebebiyet veren; bilgi verme yükümlüsü olan ancak pay sahibine bu konuda yardımcı olmaya yanaşmayan şirket ile pay sahibinin başbaşa bırakılmaması gerekir.

Bu sebeplerle hakimin bilgi alma süreci tamamlanıncaya kadar, sürece nezaret etmesi,⁷ hakkın özünden yararlanılmasını sağlayacak, hüküm ile elde edilmek istenen amaca da hizmet edecektir.

B. Bilgi Alma Davası Öncesindeki Sürecin Değerlendirilmesi

1. Dava Açmadan Önce Bilgi Alma Hakkını Kullanıp Kullanmadığının Tespiti

Pay sahibinin dava yoluna başvurmadan önce bilgi alma hakkını kullanma yönünde bir teşebbüsü olmamış ise, bilgi alma hakkını ilk defa ve dava yolu ile kullanma talebi reddedilmelidir ve öncelikle bilgi alma hakkını dava dışı olağan yollardan kullanması gerektiği belirtilmelidir.

Pay sahibi bilgi alma hakkını kural olarak genel kurulda kullanmalıdır. Ancak pay sahibine genel kurul dışında da bilgi verilmesi mümkündür.

2. Bilgi Alma Talebinin Geri Çevrilmiş Olması Durumunda

a. TTK 437/3'te Anılan Gereçeklerle Red

Pay sahibinin bilgi alma hakkının yasal sınırları TTK m.437 hükmünün üçüncü fıkrasında ifade edilmiştir. Buna göre; *bilgi verilmesi sadece istenilen bilgi verildiği takdirde şirketin sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir.*

TTK 437/3 hükmüne ilişkin Gereçekçe'de yer alan açıklamalarda bilgi alma hakkının kanuni sınırlardan olan şirket sırrı kavramı⁸ şu şekilde açıklanmıştır: *“Şirket sırrında, rakip bir şirketin bilmediği, öğrenmemesi gereken, şirketin*

⁷ Hâkimin rolünün bilgi alma davası bakımından önemine ilişkin: YASAMAN, s. 90.

⁸ Mutlak/nispi şirket sırrı ayrımı için Bkz. AKDAĞ GÜNEY, s. 52.

zararına kullanabileceği, elde etmek için çalıştığı, peşinde olabileceği “bilgi” ölçüsü kabul edilebilir. Rakiplerin ulaşabileceği, çeşitli kaynaklar aracılığı ile elde edebileceği, verileri ve bilgileri kullanarak yorumlama/değerleme ile çıkarabileceği bilgiler sır olamaz.” Yine Gerekçe’de yer alan açıklamalarda “korunması gereken şirket menfaatlerinin tehlikeye girmesi” durumu; “şirket işletmesinin, bağlı şirketlerinin, müşteriler çevresinin, dağıtım kanallarının ve ilişkilerinin vs. ’nin kayba uğraması veya bu nitelikte pek de uzak olmayan bir tehlikenin varlığı demektir.” şeklinde ortaya konmuştur.

Hâkim bu durumda, kendisine yapılan başvuruda pay sahibinin talebinin 3. fıkradaki istisnalar kapsamına girip girmediğini inceleyecektir. İstisnalar kapsamında olduğuna karar verirse, talebi reddetmelidir. Aksi takdirde pay sahibinin bilgi alma talebi haksız olarak reddedilmiştir ve bilgi alma davası kabul edilmelidir.

Şirket sırrı, yukarıda da ifade edildiği gibi, 6102 sayılı TTK’da pay sahibinin bilgi alma hakkının yasal sınırı oluşturmaktadır. TTK m.437 hükmünün eTK sistemindeki karşılığını oluşturan hükümler ise eTK m.362 ve 363 hükümleridir. eTK m.362 hükmü ise, pay sahibinin her nasılsa şirket sırlarını öğrenmesi ihtimalinde, bunu pay sahipliği sıfatı sona ermiş olsa da gizli tutmakla yükümlü olacağını aksi halde meydana gelecek zarardan sorumlu olacağını hüküm altına almaktaydı.⁹ Ne var ki ilgili düzenleme 6102 TTK m.437 hükmüne yansıtılmamıştır.¹⁰ Kaya, 6102 sayılı TTK ile sır saklama yükümü ve sonuçları öngörülmemiş olduğundan gerek pay sahibi gerek inceleme hakkının bir uzman vasıtasıyla kullanıldığı durumlarda uzmandan sır saklama taahhüdünden bulunmalarının talep edilebileceğini belirtmiştir.¹¹

b. Talebin Cevapsız Bırakılması

Pay sahibinin bilgi alma hakkını kullanmaya yönelik talebi cevapsız bırakılmış veya ertelenmiş olabilir. TTK 437 hükmü ile pay sahibinin bilgi alma talebinin cevapsız bırakılması ya da ertelenmesi de, TTK 437/5 hükmündeki davanın açılabilmesi için yeterlidir. Talebin mutlaka açıkça reddedilmiş olması gerekli değildir. Amaçlanan bilgi alma hakkının kullanılmasına yönelik başvurunun sürüncemede bırakılmasını engellemektir.

⁹ 6762 s. TTK dönemine ilişkin açıklamalar için Bkz.: TURANBOY, Asuman, s. 360; YEŞİLTEPE, s. 410; KILIÇ, s. 33 vd.

¹⁰ KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 339; aynı yönde BİRİNCİ, s. 120.

¹¹ KAYA, BATİDER, s. 65.

IV. Bilgi Alma Hakkının Hangi Kapsamda Kullanıldığı

A. Genel Olarak

Pay sahibinin bilgi alma hakkını kullanmasına göstermelik olarak izin verilmiş, pay sahibi ile paylaşılan bilgiler hesap verme ve dürüstlük ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun değilse, bu durumda da yine pay sahibi bilgi alma hakkını mahkeme aracılığıyla kullanmak yolunu seçebilir. Bu ihtimalde esasen pay sahibinin bilgi alma hakkını kullanmasına şeklen izin verilmiş, fakat paylaşılan bilgi eksik veya gerçeği yansıtmamaktadır. Bu durumun hakim tarafından değerlendirilip, pay sahibine bilgi alma hakkını bu sefer dava yoluyla kullanmasına imkan verilmelidir.

Ancak bilgi alma davasındansa sonuca daha etkili bir imkan belki de özel denetim talebinde bulunulması olacaktır. Gerek TTK 437/5'teki davanın, gerek özel denetim talebine aynı anda başvurulmasının mümkün olacağı kabul edilmektedir.¹²

B. Diğer Pay Sahiplerine Genel Kurulda veya Genel Kurul Dışında Verilen Bilgi

Pay sahiplerinden herhangi birine bu sıfatları dolayısıyla¹³ GK dışında bilgi verilmişse, TTK 437/2/c.4 hükmü uyarınca diğer pay sahiplerinin de istemde bulunması üzerine aynı bilginin onlarla da aynı kapsam ve ayrıntıda paylaşılması gerekir. Söz konusu hüküm, TTK 357 ile pozitif bir düzenlemeye kavuşan eşit şartlardaki pay sahiplerine eşit davranılması gerektiğine işaret eden eşitlik ilkesinin özel bir görünüm biçimidir. Pay sahibinin TTK 437/2/c.4 hükmü temelindeki talebi reddedilmiş, cevapsız bırakılmış veya kendisiyle dürüst hesap verme ilkesi temelinde paylaşılmamışsa, pay sahibi bu durumda da bilgi alma hakkından yararlanamamıştır ve bilgi alma davasını açabilecektir.

C. Pasif Bilgi Almayı Sağlayan Araçların Ne Denli Doğru Bir Şekilde Oluşturulduğu

Pay sahibinin pasif bilgi alma hakkını kullanmak suretiyle elde edebileceği bilgilerin bilgi alma davasına konu olmaması gerekir. Ancak pasif bilgi

¹² Özel denetim talebinde bulunabilmek bakımından bilgi alma davasının açılmış olmasının zorunlu tutulamayacağı yönünde: KARABOĞA, s. 45; ALTAY, s. 64.

¹³ Pay sahibi olan yönetim kurulu üyesine yönetim kurulu üyesi olması sıfatıyla verilen bilginin bu kapsamda sayılmayacağına ilişkin: KAYA, BATİDER, s. 64.

alma hakkı kapsamında pay sahibinin bilgi ve incelemesine hazır bulundurulması gereken YK yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları, yönetim kurulunun yıllık kar dağıtım önerisi gibi evrakların gerçeğe uygun olarak hazırlanmamış olmaları durumunda da, pay sahibi bilgi alma hakkını dava aracılığıyla kullanabilmelidir.

D. Aktif Bilgi Alma Hakkı Bakımından-YK

YK'nın, pay sahibinin bilgi alma istemi üzerine bu kez aktif bilgi alma mekanizmalarını örneğin genel kurulda sözlü, GK dışında sözlü ve yazılı açıklama yapmak, defter ve kayıtların incelenmesini sağlamak, kararın dayanağını oluşturan bilgi ve belgeleri pay sahibine sunmak gibi hususlarda nedensel başarılı olduğunun ve pay sahibinin bilgi alma taleplerinin objektif olarak karşılanıp karşılanmadığının, bilgi alma davası hakimi tarafından değerlendirilmesi gereklidir.

V. Hakimin Değerlendirmesi

A. Genel Olarak

Hakimin yukarıda aktarılmaya çalışılan süreç neticesinde bilgi alma talebinin haklılığını değerlendirme ve varacağı sonuç doğrultusunda mahkeme aracılığıyla bilgi alma hakkının kullanılmasına karar vermesi gerekir.

Eğer hakim talebi haklı bulmaz ise, red kararı verecektir. TTK m.437/5 hükmü uyarınca Mahkemenin kararı kesindir.

Hakim hükmü kurarken, hangi bilginin verileceğine, söz konusu bilginin hangi araçlarla (dayanak belgeler, YK kararları, raporlar vb.) verileceğine kararında yer vermesi gerekir.

Ayrıca bilgi alma hakkı aynı zamanda inceleme haklarıyla beraber kullanılacak ise, TTK 437/4 hükmü uyarınca şirketin ticari defterleriyle yazışmalarının pay sahibinin sorusunu ilgilendiren kısımlarının incelenebilmesi için GK izni veya YKK gereklidir.

Bu temelde yukarıda da ifade etmiş olduğumuz üzere, TTK sisteminde pay sahibinin bilgi alma hakkını dava yoluyla kullanabilmesi için, öncelikle bu imkanı dava dışı yollarla denemiş ve taleplerinin yukarıda ifade edilen çeşitli sonuçsuz kalmış olması gereklidir. Buradan hareketle bilgi alma davasının hakimine sadece talebin dava öncesinde tatmin edilip edilemediği ve

bununla sınırlı olarak bilgi alma taleplerinin genel kurul dışında karşılanması yaklaşımı ile sınırlı görev biçilmesi, pay sahibinin yine sorularının cevapsız kalmasına yol açabilecektir. Pay sahibi zaten dava dışı yollarla talebini ilgililere iletmış ve sorular çeşitli sebeplerle cevapsız kalmıştır. Bu sebeplerle bilgi alma davası hakiminin, bu talebi kabul ettiği takdirde ve sonrasında bilgi alma sürecine nezaret etmesi, bu hakkın kullanılması bakımından kritik önemde olacaktır. Bu kapsamda aşağıda, hakimin sürece nezaretini en çok yansıttığına inandığımız İstanbul Anadolu 12. ATM'nin bir kararının hüküm fıkrasını paylaşmak istedik.

B. Örnek Karar: İstanbul Anadolu 12. Asliye Ticaret Mahkemesi, E. 2019/716 K. 2020/126, T. 12.2.2020 kararı¹⁴

1- Davanın KABULÜ İLE; TTK'nın 437/5 maddesi gereğince, davalı şirketin ... yıllarına ilişkin ... ve aynı dönemlere ilişkin ... davalı şirket merkezinde, davacı tarafından belirlenecek en fazla 3 adet uzmana tevdi edilmesi suretiyle davacının BİLGİ ALMA İNCELEME HAKKINI KULLANMASINA,

2- İnceleme için davalı şirket tarafından uygun bir yer teminine,

3- Teslim olunan kayıtlar ve belgeler hakkında bilgi verebilecek bir şirket çalışanının davalı şirket tarafından görevlendirilmesine,

4- Davacı tarafından kararın kendisine ya da vekiline tebliğinden itibaren iki hafta içinde uzmanların ve incelemeye başlama gününün belirlenerek noter kanalıyla davalı şirkete tebliğine, (bu tebliğ işlemi ile incelemeye başlama günü arasında davalının gerekli hazırlıkları yapması bakımından en az (3) iş günü bulunması gereğinin gözetilmesine),

5- İncelemenin belirlenen günden başlayarak en çok bir birini izleyen 5 iş günü içinde mesai saatleri içinde yapıp sonuçlandırılmasına, (4. maddeye göre davalıya yapılacak tebliğ ile inceleme günü arasında öngörülenden kısa süre kalırsa sürenin 3 iş gününün bitiminden başlamasına),

Görüldüğü üzere yukarıdaki kararında hâkimin, hem bilgi alma hakkının somut içeriğini hangi belgelerin oluşturduğunu, bilgi alma hakkının fiziken

¹⁴ (Lexpera veritabanı, çevrimiçi- 08.02.2021).

nerede kullanılacağını, bu hakkın kullanılabilmesi için şirketin bir yer tesis etmesi ve pay sahibinin sorularına cevap verecek bir görevlinin davalı şirket tarafından görevlendirilmesine hükmetmiş olmasının bilgi alma hakkının kullanılmasını bakımından hayati önemde olduğunu ifade etmek gerekir.

C. Hükümün Uygulanması-İcra Aşaması

Bilgi alma davası bir eda davası niteliğindedir;¹⁵ talebin kabul edilmesi halinde hükmedilecek kararın davalının bir şeyi yapmaya mahkûm edilmesine yönelik eda hükmü niteliği taşımaktadır.¹⁶

Uygulamada bu konudaki mahkeme kararları icraya konularak uygulanmaktadır. Bu kapsamda özellikle 12. HD'nin limited ortaklıklara ilişkin bilgi alma hakkını düzenleyen TTK m.614 hükmüne ilişkin kararında,¹⁷ *“Davacının icra mahkemesine başvurusunda; icra takibine konu, ... 9. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 21.01.2016 tarihli 2014/1103 Esas, 2016/27 Karar sayılı ve TTK'nın 614. maddesi kapsamında davalı şirketin defter ve belgeleri üzerine de davacı yanca inceleme hakkının kullanımına ilişkin izin verilmemesine dair ara kararın infazı için 14.03.2016 tarihinde davalı şirket merkezine gidildiğini, ancak davalı tarafın bir kısım belgeleri incelemeye açmamış olduğunu ve ilama konu incelemenin tamamlanamamış olduğunu belirterek, icra müdürlüğünün ilamın gereği gibi yerine getirilmesine ilişkin taleplerinin reddine ilişkin kararının kaldırılmasını talep ettiği, mahkemece, memur işlemi yerinde olduğu gerekçesiyle şikayetin reddine karar verildiği görülmektedir. Somut olayda şikayete konu işlem, Asliye Ticaret Mahkemesinin yukarıda sözü geçen davada vermiş olduğu kararın infazı ile ilgili olup, icra müdürlüğü burada ticaret mahkemesinin infaz memuru olarak görev yaptığından bu kararla ilgili şikayetleri inceleme görevi kararı veren Asliye Ticaret Mahkemesine aittir.”* Hükümü yer almaktadır. Buradan hareketle mahkemeler uygulamasında yaklaşımın icra müdürlüklerinin yetkili tayin edilmesi suretiyle, bilgi alma davası sonunda elde edilen hükmün icra müdürlükleri aracılığıyla infaz edildiğini ortaya koymaktadır.

Yine bu kapsamda, icra müdürlükleri bilirkişi tayin ederek bilirkişilerin şirket kayıtları üzerinde inceleme yapmaları ve bir rapor hazırlamaları yoluna gitmektedir. Buna ilişkin aksaklıklar İİK m.16 uyarınca şikâyet yoluyla hal-

¹⁵ ATALAY, s. 65; KAYA, Bilgi Alma Hakkı, s. 323; BİRİNCİ, s. 129.

¹⁶ ATALAY s. 65.

¹⁷ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 08.04.2019 tarihli ve 2018/6618 E., 2019/5756 K. sayılı kararı. (Lexpera Veritabanı, 08.02.2021).

ledilmektedir ve icra hukuk mahkemelerini değerlendirmelerine/kararlarına konu olmaktadır. Oysa icra hukuk mahkemeleri bu alanda uzman değildir.

Pay sahibinin elde etmekte haklı olduğu her bilgi sadece kayıtlar inceleterek tespit edilemez, bazı durumlarda da yönetim kurulunun açıklama yapması bilgi vermesi gereklidir. Yukarıda aktarılan 12. ATM kararında da hükmedilmiş olduğu gibi, “*Teslim olunan kayıtlar ve belgeler hakkında bilgi verebilecek bir şirket çalışanının davalı şirket tarafından görevlendirilmesine*” Ancak ne var ki icra dairelerince yürütülen süreçler bu tür bilgi alma yollarına kapalıdır. Bu gerekçelerle hâkim bilgi alma hakkının mahkeme aracılığıyla kullanılmasının koşullarının oluştuğu kanaatine varırsa, bilginin bizzat kendisi huzurunda yürütülecek bir inceleme ile ve icap ederse şirket yöneticileri dinleyerek ve beyanlarının tutanağa geçirilerek, pay sahibinin talep ettiği bilgiye ulaşmasını sağlamalıdır.¹⁸

VI. Bilgi Verilmemesinin Sonuçları

Pay sahibinin bilgi alma talepleri gerek dava öncesi gerek dava yoluna başvurulmasına rağmen cevapsız kalırsa, bu durumda pay sahibinin TTK m.438 vd. hükümlerince özel denetim talebinde bulunması söz konusu olabilir. Yine TTK m.531 hükmü temelinde pay sahibinin bilgi alma hakkını kullanmasına imkan tanınması, hakkını kullanmasının imkansız hale getirilmesi, diğer sonuçlarının yanında, bu durumun sistemselsel bir hal alması ihtimalinde anonim ortaklığın feshinin talep edilmesi bakımından haklı sebep dahi oluşturabilir. Özensiz yönetimin başka bir sonucu ise, ortaklık yönetim kurulu üyelerini TTK 553 vd. hükümlerince sorumluluk davalarının yöneltmesi şeklinde ortaya çıkabilir.¹⁹ Sorumluluk davaları bakımından söz konusu olan “dolayısıyla zarar” “doğrudan doğruya zarar” ayrımında bu davanın doğrudan zararlaraya dayanan zararların giderilmesine yönelik bir dava olacağına kabulü gereklidir.

Yine şirket bilgiyi vermesi bilgi vermenin İİK m.30 temelinde bir yapma borcu olarak nitelendirilmesi durumunda, yine İİK 343, 345 hükümlerinde düzenlenen tazyik hapsine ilişkin yaptırımın uygulanmasına sebebiyet verebilecektir.

¹⁸ Bu yönde ATALAY, s. 74.

¹⁹ ATAKAN, s. 89.

VII. Hükümün Kesin Olmasına İlişkin Tartışma

Kanaatimizce TTK m.437/5 hükmünün lafzı yeterince açık olmakla birlikte, doktrinde bilgi alma talebinin reddedilmesi durumunda bu kararın kesin olmayacağı, fakat sadece talebi kabul eden kararın kesin olduğu; talebin reddi halinde bir üst kanun yoluna başvurunun mümkün olacağı ifade edilmiştir.²⁰ Bu görüşe iştirak etme olanağının bulunması ve TTK m.437/5 hükmünün lafzının tartışmaya sebebiyet vermeyecek açıklıkta olduğunu ifade etmek gerekir.²¹

VIII. Karşılaştırmalı Hukuktaki Durum: İsviçre OR Art.697 Hükümü

TTK sistematüğinden farklı olarak OR Art.697 hükmü pay sahibinin bilgi alma hakkını kullanabilmesini diğer pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olma şartına tabi tutmuştur,²² oysa ki TTK m.437 hükmü bilgi alma hakkının kullanılması diğer pay sahipliği bir koşula tabi kılmamıştır. İsviçre hukukunda OR Art.697/4 hükmünde pay sahibinin bilgi alma talebinin hukuka aykırı bir şekilde yerine getirilmemesi durumunda imkan tanınan söz konusu bilgi alma davasının açılması bir süreye tabi tutulmamıştır.²³ İsviçre hukukunda da bilgi alma davasının azlığın, çoğunluk karşısında korunmasız amacına yöneldiği ve dava ile anonim ortaklıktan bir eylemde bulunmasının talep edilmesi temelinde davanın bir eda davası niteliğinde olduğu ifade edilmektedir.²⁴

Yukarıda da belirtildiği gibi OR Art.697 temelinde pay sahibinin bilgi alma talebinin yerine getirilmesi, bunun diğer pay sahipliği haklarının kullanılmasından gerekli olduğu durumda mümkündür. Bu gerekliliğin kanıtlanması bakımından ispat ölçüsü yaklaşım ispat olarak ortaya konmuş ve ortalama bir pay sahibi bakımından söz konusu bağlantının mevcut olacağı; fakat pay sahibinin talebi ortalama bir pay sahibinin bilgi talebini aştığı du-

²⁰ TEKİNALP, (POROY / ÇAMOĞLU), Ortaklıklar II, N.1015c; TEKİNALP, Sermaye Ortaklıkları, §14 N.84, aynı yönde: DURGUT / KAPLAN, s. 148; ÇELEBİ, s. 561.

²¹ Aynı yönde: KARASU, s. 97.

²² Bu durum aynı zamanda verilecek bilginin de diğer pay sahipliği haklarının kullanılabilmesine hizmet edecek nitelikte olması sonucunu doğurmaktadır. DEKKER, OR 697, N.7.

²³ von der CRONE / BAUM, Aktienrechtliche Verfahren: Klagemöglichkeiten und Klagerisiken, s. 280.

²⁴ MAROLDA MARTINEZ, Information der Aktionäre nach Schweizerischem Aktien- und Kapitalmarktrecht, s. 211.

rumlarda bunun ayrıca kanıtlanmasının bekleneceği ifade edilmiştir.²⁵ Bilgi alma talebinin reddi bakımından ise, TTK 437 hükmü ile benzer şekilde şirket sırlarının açığa çıkması veya menfaatlerinin diğer şekillerde zarar görmesi bilgi alma hakkının sınırı ve dolayısıyla geçerli birer red sebebi olarak düzenlenmiştir. Bilgi alma talebinin sınırları belirlenirken esasen talepte bulunan pay sahibinin talep ettiği bilgiye ulaşmasındaki menfaati ile bilgi paylaşılmasının şirket menfaatleri üzerindeki etkilerinin karşılıklı olarak değerlendirilmesi gereklidir. Bu değerlendirme neticesinde şirket sırlarının ve diğer menfaatlerinin zarar görmeyeceği sonucuna varılırsa, bilgi pay sahibi ile paylaşılmalıdır.²⁶

Pay sahibinin bilgi alma hakkının çevresini ve şirket sırlarının ve korunması gereken diğer şirket menfaatlerini değerlendirilirken İsviçre Mahkemelerinin şirketin ortakları ile iletişimine ve önceki genel kurullarda paylaştığı bilginin içeriği ve kapsamını esas aldığı görülmektedir. Özellikle Zürih Kantonu Ticaret Mahkemesinin 2 Eylül 2019 ve HE 190787 sayılı kararında,²⁷ bilgi alma talebinin yerine getirilmesi bakımından şirket sırlarının ve korunması gereken diğer şirket menfaatlerine ne şekilde değerlendirilmesi gerekeceği ortaya konmuştur.²⁸ Yargılamaya konu C Anonim Ortaklığı, aydınlatma teknolojileri alanında faaliyet göstermekte, özellikle akıllı aydınlatma olarak ifade edilen yüksek teknoloji içeren ve hareket eden kişileri izleyen aydınlatma teknolojileri şirketin temel işletme konusunu oluşturmaktadır. Ortaklığın hakim konumda olan ve yönetimini de oluşturan pay sahipleri G, E ve H kardeşler şirket sermayesinin %77'sini temsil eden payların da sahibidir. Bunlar yanında her biri şirket sermayesinin %11,25'ini temsil eden payların sahibi olan azınlık pay sahibi konumundaki A ve B; şirketin 11 Aralık 2018 tarihli genel kurul toplantısı sonrasında, şirket yönetim kurulunun bilgi alma talebi temelindeki sorularını hiç ya da yeterli şekilde cevaplamadığı kanısına varmışlar ve 23 Mayıs 2019 tarihinde Zürih Mahkemeleri önünde OR Art.697/4 temelinde bilgi alma davası ikame etmişler ve şirketin (a) akıllı aydınlatma alanındaki toplam yatırımının ne olduğu, (b) önümüzdeki yıllarda bu alanda ne kadar yatırım yapılmasının planlandığı, (c) bu alandaki faaliyetler neticesinde elde edilen şirket karının ne kadar olduğu soruların cevaplamasını talep

²⁵ MAROLDA MARTINEZ, s. 216.

²⁶ BÄRTSCHI, s. 128.

²⁷ HGer ZH HE 190187 vom 2. September 2019, E. III.6.1.3.

²⁸ MOHASSEB / von der CRONE, s. 337.

etmişlerdir. Pay sahipleri bu bilgileri diğer pay sahipliği haklarını kullanmaları için ihtiyaç duyduklarını, yönetim kurulunun pay sahipleri ile hiçbir bilgi paylaşmadığını, şirketi nereye götürdüklerinin belli olmadığını ifade etmişler ve bu bilgilerin özellikle yatırımlarını değerlendirmek, başka bir ifadeyle C AŞ’de kalmak ya da paylarını devretmek kararını vermeleri bakımından belirleyici olacağını ortaya koymuşlardır.

Bu talepler karşısında C AŞ ise, A ve B tarafından talep edilen bu bilginin C AŞ ortaklarından olan EAŞ ile paylaşılmasından endişe etmektedir. E aş her ne kadar C AŞ’nin pay sahibi olsa da IAŞ ile aynı alanda rakip bir firma işletmektedir. IAŞ de C AŞ gibi akıllı aydınlatma alanında faaliyet gösteren bir ortaklıktır.

Mahkeme, söz konusu talepler ve savunmalar karşısında, pay sahiplerinin bu taleplerinin pay sahipliği haklarının kullanılması bakımından ve özellikle şirketteki yatırımlarının geleceğini tayin etmek bakımından gerekli olduğu sonucuna varmıştır. Mahkeme bu bilgilerin paylaşılmasının şirket tarafından ileri sürülen sakıncayı yaratıp yaratmadığının tespiti bakımından ise, şirketin pay sahipleri ile geçmişteki bilgi paylaşımını ve bunun içeriğini inceleyerek karar vermiştir. Bu kapsamda Mahkeme C AŞ’nin önceki genel kurullarında akıllı aydınlatma alanına ilişkin yatırım, müşteri listesi gibi bilgilerin C AŞ tarafından gönüllü olarak paylaşılması gerçeği karşısında şirket sırlarının veya korunması gereken diğer şirket menfaatlerinin zarar görmesinin mümkün olmayacağı sonucuna varmıştır.

Gerçekten pay sahibinin bilgi alma hakkının sınırlarının belirlenmesi bakımından, hakların dürüstlük kuralı çerçevesinde kullanılması genel kuralı yanında, ayrıca şirketin olağan iletişiminin ne olduğu veya bu kapsam ve içerikte bilgilerin daha önce pay sahipleri ile paylaşılıp paylaşılmadığı da yol gösterici olabilecektir.²⁹

Sonuç

Bilgi alma hakkı, özellikle pay sahibinin şirket yönetimine yabancı olduğu sermaye şirketlerinde, pay sahibinin şirket yönetiminden haberdar olmasına hizmet eden yegane araçlardan biridir. Bu temelde de bu hakkın azlığa değil de her bir pay sahibine tanınmış olması da önemlidir. Öte yandan bilgi alma hakkının sınırını şirket sırları oluşturmaktadır.

²⁹ MOHASSEB / von der CRONE, s. 346.

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, pay sahibinin bilgi alma hakkından gerçek anlamda faydalanabilmesi, hâkimin sürece nezareti ile mümkündür. Hâkimin süreçteki etkin rolünün özellikle bilgi alma hakkının kötüye kullanıldığı durumlarda da etkili olacağı düşünülebilir.³⁰ Gerçekten, aynı alanda faaliyet gösteren farklı şirketlerde de pay sahibi olan davacıların, bilgi alma haklarını ve bilgi alma davasını kötüye kullanmak suretiyle, şirket sırrı teşkil etmese de veya başka şirket menfaatleri tehlikeye girmese dahi, elde ettikleri bilgileri dürüstlük kuralına aykırı olarak kullanmaları ve şirketin zararına sebebiyet vermeleri de mümkün olabilir. Hakimin sürece nezaretinin bu gibi hakkın kötüye kullanılacağı durumları engelleyeceğini kabul etmek mümkündür. Bilgi alma hakkının sınırı olarak limited ortaklıklar bakımından TTK m.614/2 hükmüyle öngörülen “ortağın elde ettiği bilgileri şirket zararına kullanma tehlikesi”ne ilişkin kriterin her ne kadar bu hüküm anonim ortaklıklar bakımından uygulama alanı bulamayacak ise de, isabetli olarak oluşturulduğunu belirtmek gerekir. Ve ayrıca yine eTK 363 hükmü ile pay sahibi bakımından öngörülmüş olan ve kanaatimizce bilgi alma hakkının kötüye kullanılmasını engelleyen düzenlemenin 6102 sayılı TTK’ya aktarılmayışının gerek pay sahibinin bu hakkını kötüye kullanmasının engellenmesi; gerek şirket organlarının bu hakkın kullanılmasını kolaylaştırmamak yönündeki davranışları üzerinde belirleyici olduğunu ifade etmek gereklidir.

³⁰ Haklardan yararlanmasının sınırını oluşturan dürüstlük kuralının, pay sahibinin bilgi alma hakkından yararlanması bakımından da söz konusu olacağı ve bu haktan özellikle rakiplere bilgi sağlamak ve bu yolla şirkete zarar vermek kastıyla kullanılmasının dürüstlük kuralına aykırılık oluşturacağı yönünde DEKKER, OR 697, N.11.

Kaynakça

- AKBULAK, Yavuz, TTK Yönünden 'Bilgi Alma Hakkı', Lexpera Blog, 27.10.2020, <https://blog.lexpera.com.tr/ttk-yonunden-bilgi-alma-hakki/>.
- AKDAĞ GÜNEY, Necla, Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Aktif ve Pasif Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Üzerine Bazı Düşünceler, REGESTA, C. 4, Sa. 1, 2019, s. 37-56.
- ALTAY, S. Anlam, Anonim Ortaklıklarda Özel Denetimin Koşullarına İlişkin Düşünceler, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi - Prof. Dr. Oğuz İmregün'e Saygı Sempozyumu, 2013/2, s. 55-76.
- ATAKAN, Murat Can, Anonim Şirketlerde Pay Sahiplerinin Bilgi Alma Hakkının İhlalinden Dolayı Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, Terazi Hukuk Dergisi, Sa. 151, 2019.
- ATALAY, Oğuz, Anonim Şirketlerde Bilgi Alma ve İnceleme Haklarının Mahkeme Aracılığıyla Kullanılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 16, Özel Sayı (Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan Cilt I), 2015, s. 53-76.
- BÄRTSCHI, Harald, Die gerichtliche Durchsetzung von Minderheitenrechten im Gesellschaftsrecht / 1. - 3. Entwicklungen im Gesellschaftsrecht XI, 2016, s. 123-146.
- BÄTTIG, Andreas, Missbräuchliche Ausübung des Auskunfts- und Einsichtsrechts nach Art.697 OR - Besprechung des Urteils 4A_36/2010 des schweizerischen Bundesgerichts vom 20. April 2010, GesKR 2010 S. 393-396.
- BİRİNCİ, Betül, Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Marmara Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- ÇELEBİ, Ali Ergin, Şirketler Topluluğunda Hâkim Şirket Pay Sahiplerinin Bağlı Şirketler Hakkında Bilgi Alma Hakkı, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2, Sa. 2, 2018, s. 517-575.
- DEKKER, Stephan, Aktienrecht Kommentar Aktiengesellschaft, Rechnungslegungrecht, VegüV, GeBüV, VASR Collection OFK - Orell Füssli Kommentar (Navigator.ch), 2016, Orell Füssli Verlag AG, s. 271-274.
- DOLU, Ali Murat, Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, On İki Levha, 2017. (Lexpera).
- DURAL, Halil Ali, Anonim Şirket Pay Sahibinin Genel Kurul Dışında Talep Ettiği Bilginin Genel Kurul Dışında Verilmesinin Sonuçları, Sermaye Şirketleri Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu 2019, 2020, ss. 271-273. (Sempozyum).
- DURGUT, Ramazan / KAPLAN, Ahmet Emre, Anonim Şirket Pay Sahiplerinin Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 13, 2018, s. 123-154.

- GOETTE, Wulf / HABERSACK, Mathias / KALSS, Susanne, Münchener Kommentar zum AktG Band 3 §§118-178, 4. Auflage, Verlag CH Beck, München, 2018.
- GRİGOLEİT, Hans Christoph, Aktiengesetz, 2. Auflage, 2020, Verlag Beck oHG.
- HÜFFER, Uwe / KOCH, Jens, Aktiengesetz, 14. Auflage, 2020, Verlag Beck oHG.
- KARABOĞA, Ebru, Anonim Şirketlerde Özel Denetim İsteme Hakkı Açısından Mahkemenin Rolü, Koç Üniversitesi SBE, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- KARASU, Rauf, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na Göre Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, BATİDER, C. 23, Sa. 2, 2005, s. 73-116.
- KAYA, Arslan, Anonim Ortaklıkta Paysahibinin Bilgi Alma Hakkı, Ankara, 2001. (Bilgi Alma Hakkı).
- KAYA, Arslan, Özel Denetim İsteme Hakkının Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı ile İlişkisi, BATİDER, C. 31, Sa. 1, 2015, s. 61-86. (BATİDER).
- KENDİGELEN, Abuzer, Yeni Türk Ticaret Kanunu, Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Bası, On İki Levha Yayıncılık, 2016. (İlk Tespitler).
- KILIÇ, Semra, Halka Açık Anonim Şirketlerde Bilgi Alma Hakkı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2007.
- LIEDER, Jan, Auskunftsrecht und Auskunftserzwingung NZG 2014, s. 601-619.
- MAROLDA MARTÍNEZ, Larissa, Information der Aktionäre nach Schweizerischem Aktien- und Kapitalmarktrecht, SSHW - Schweizer Schriften zum Handels- und Wirtschaftsrecht Band/Nr. 248, 2006.
- MOHASSEB, Keivan / von der CRONE, Hans Caspar, Gerichtliche Durchsetzung des Auskunftsrechts nach geltendem und künftigem Aktienrecht, SZW 2020 S. 336-346.
- OCAK, Nazmi, Anonim Şirketlerde Pay Sahibinin Bilgi Alma, İnceleme ve Denetleme Hakkı, Prof. Dr. Nuri Çelik'e Armağan I, 2001.
- ÖZTEK, Selçuk, Şirketler Gruplarında Yavru Şirketlerdeki Azınlık Pay Sahiplerinin Türk Ticaret Kanunu m.363/İsviçre Borçlar Kanunu m.697 Çerçevesinde Bilgi Alma Hakkı, Prof. Dr. Ernst E. Hirsch'in Anısına Armağan, s. 293-333.
- POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / ÇAMOĞLU, Ersin, Ortaklıklar Hukuku Cilt II, Güncelleştirilmiş 14. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019. (Ortaklıklar II).
- SIMONS, Cornelius / HAUSER, Johanna, Die virtuelle Hauptversammlung, NZG 2020, s. 488-500.
- SULU, Muhammed, Ticari Sırların Korunması, İstanbul, 2017. (Lexpera).
- TEKİNALP, Ünal, Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020. (Sermaye).

- TURANBOY, Asuman, Ticari Sır, Prof. Dr. Tuğrul Ansay'a Armağan, Turhan, 2006, s. 347-369.
- TÜMOĞLU, Mustafa Tolga, Anonim Şirketlerde Ortakların Bilgi Alma Hakkı, Hakkın Düzenlenişi ve Hukuki Niteliği, Legal Hukuk Dergisi, C. 14, Sa. 168, 2016, s. 6693-6713.
- von der CRONE, Hans Caspar / BAUM, Olivier, Aktienrechtliche Verfahren: Klage-möglichkeiten und Klagerisiken, GesKR 2016 S. 278-299.
- YASAMAN, Hamdi, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Hâkimin Genişleyen Rolü, BATİDER, C. XXV, Sa. 4, 2009, s. 73-94.
- YEŞİLTEPE, Salih Önder, Ticari Sır-İş Sırrı, MÜHF-HAD, Doç. Dr. Mehmet Somer'in Anısına Armağan, s. 403-421.

